

FRÁSÖGN

af fundi þingmannanefndar um norðurskautsmál í Tromsø 22. febrúar 2011

Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefndar um norðurskautsmál sótti fundinn Þórunn Sveinbjarnardóttir, varaformaður, auk Kjartans Fjeldsted, ritara. Helstu mál á dagskrá voru samanburðarrannsóknir á stefnum aðildarríkja nefndarinnar í málefnum norðurslóða, drög að alþjóðasamningi um stöðu Sama, drög að nýrri skýrslu um stjórnskipulag á norðurslóðum, og tillaga Íslands að nýju fyrirkomulagi formennsku nefndarinnar.

Lars Møller, fulltrúi dönsku formennskunnar í Norðurskautsráðinu, gerði fundinum grein fyrir starfsemi ráðsins og undirbúningi undir ráðherrafundinn í Nuuk í maí, en þar mun Svíþjóð taka við formennskunni úr hendi Dana. Á fundinum er m.a. áætlað að undirritaður verði bindandi samningur um björgunarmál á norðurslóðum, og er það í samræmi við þá þróun að Norðurskautsráðið verði í ríkari mæli vettvangur ákvarðanatöku. Þá greindi Møller frá því að umsóknir um áheyrnaraðild að ráðinu hefðu borist frá framkvæmdastjórn ESB og Ítalíu, Kína, Japan og S-Kóreu, en ekki væri einhugur í ráðinu um það hvernig afgreiða bæri umsóknirnar. Í athugasemdum við framsögu Møllers lagði Þórunn Sveinbjarnardóttir m.a. áherslu á að starf þingmannaráðstefnunnar og Norðurskautsráðsins yrði betur samræmt.

Þá sagði Dr. Lassi Heininen, formaður Northern Research Forum (NRF), frá samanburðarrannsóknnum sínum á stefnu aðildarríkja nefndarinnar í málefnum norðurslóða. Í máli hans kom m.a. fram að öll ríkin nema Svíþjóð hefðu nú komið sér upp slíkri stefnu. Áætlað er að Danmörk og Noregur setji fram nýja stefnu í málefnum norðurslóða í vor.

Fulltrúi finnska Samþingsins kynnti fyrir fundinum drög að nýjum milliríkjasamningi Noregs, Svíþjóðar og Finnlands um málefni Sama, en samþykkt var síðastliðið haust að ganga til samninga á grundvelli fyrirbyggjandi samningsdraga. Ef samkomulag næst verður þetta fyrsti alþjóðasamningurinn sem gerður er um málefni sömu frumbyggjaþjóðar.

Því næst ræddi fundurinn drög að skýrslu um stjórnskipulag á norðurslóðum frá Clifford Lincoln, fyrrv. formanni nefndarinnar, en hugmynd Lincolns er sú að skýrslan verði lögð fram á ráðstefnu alþjóðlega norðurskautsársins í Montreal 2012. Í umræðum um skýrsluna áréttuðu ýmsir þingmenn m.a. mikilvægi þess að komið yrði á fót fastrí skrifstofu Norðurskautsráðsins. Ákveðið var að koma á fundi með Lincoln og samstarfsmönnum hans til að ræða drögin frekar í tengslum við fund nefndarinnar Reykjavík í júní nk.

Þórunn Sveinbjarnardóttir kynnti tillögu Íslands að nýju fyrirkomulagi formennsku nefndarinnar, en tillagan gerir ráð fyrir að formennskan flytjist milli aðildarríkja þingmannaráðstefnunnar í stafrófsröð á tveggja ára fresti. Fulltrúar Evrópuþingsins, Danmerkur, Svíþjóðar og Kanada, lýstu allir yfir stuðningi við tillögu Íslands en fulltrúi rússneska sambandsráðsins, Vladimir Torlopov, taldi það miður að nefndin gæti þá ekki lengur kosið sér formann. Kanadamenn lögðu þó til að reglurnar gerðu einnig ráð fyrir því að aðildarríki gæti tímabundið frestað því að taka við formennskunni, t.d. vegna pólitískrar óvissu heima fyrir, og mæltist sú tillaga vel fyrir. Var framkvæmdastjóra nefndarinnar falið að breyta reglunum í samræmi við tillögu Kanadamanna og leggja fram ný drög svo hægt yrði að taka ákvörðun í málinu á næsta fundi nefndarinnar í Reykjavík. Reglunum verður þó aðeins breytt að bandarísku sendinefndinni viðstaddri, enda eru ákvarðanir um breytingar á reglum nefndarinnar teknar samhljóða.

Ólína Þorvarðardóttir, forseti Vestnorræna ráðsins, sagði fundinum frá þemaráðstefnu ráðsins í Færeyjum 7.–9. júní nk., en þar verður fjallað um þjónustu við eldri borgara og björgunarmál á norðurslóðum, en sá hluti ráðstefnunnar er haldinn í samvinnu við Norðurlandaráð og NORA.

Morten Høglund sagði frá því að norska þjóðþingið hefði staðfest samning Norðmanna og Rússa um landamæramörk í Barentshafi hinn 8. febrúar sl. og fulltrúi Evrópuþingsins, Pat the Cope Gallagher, tilkynnti að Evrópuþingið hefði samþykkt ályktun um málefni norðurslóða í janúar. Þá sagði kanadíski þingmaðurinn Larry Bagnell frá þingsályktunartillögu sem hann hefði lagt fram á kanadíska þinginu um að banna kjarnorkuvopn á norðurskautinu.

Fulltrúi sænska þingsins, þingkonan Ann-Kristine Johansson, tilkynnti fundinum að stefnu Svía í norðurskautsmálum væri að vænta í vor. Þá gerði Þórunn Sveinbjarnardóttir fundinum grein fyrir þingsályktunartillögu um stefnu Íslands í málefnum norðurslóða, sem nú liggur fyrir Alþingi, og var óformlegri þýðingu tillögunnar dreift á fundinum.

Ákveðið var að haustfundur þingmannaráðstefnunnar færi fram í Syktyvkard, Kómí-lýðveldinu, Rússlandi, dagana 27.–30. september nk.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu www.arcticparl.org.